

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

תוכן

- א. ואיזו היא ראייה שיש בה פגיעה שיערו חכמים אחד משבע ומחצה במיל וזה הוא רים 2
- ב. ומדרה עמו עד פרסה ... ונוטל שכר.....2
- ג. אבדתו ואבדת אביו אבדתו קודמת אבדתו ואבדת רבו שלו קודם אבדת אביו ואבדת רבו של רבו קודמת שאביו הביאו לעולם הזה ורבו שלמדו חכמה מביאו לחיי העולם הבא ואם אביו חכם של אביו קודמת.....3
- ד. היה אביו ורבו נושאים משאוי מניח את של רבו ואחר כך מניח את של אביו.....4
- ה. היה אביו ורבו בבית השבי פודה את רבו ואחר כך פודה את אביו ואם אביו חכם פודה את אביו ואחר כך פודה את רבו.....5
- ו. אפס כי לא יהיה בך אביון שלך קודם לשל כל אדם ... כל המקיים בעצמו כך סוף בא לידי כך.....6
- ז. רבו שאמרו ... כל שרוב חכמתו הימנו ... שמואל קרע מאניה עליה ההוא מרבנן דאסבריה אחד יורד.....6
- ח. העוסקין במקרא מדה ואינה מדה במשנה מדה ונוטלין עליה שכר בתלמוד אין לך מדה גדולה מזו.....8
- הדרן עלך אלו מציאות.....12
- א. המפקיד אצל חבירו ... ונגנבו ... שילם ולא רצה לישבע ... נמצא הגנב משלם תשלומי כפל ... למי שהפקדון אצלו נשבע ולא רצה לשלם נמצא הגנב ... משלם לבעל הפקדון. 12
- ב. אין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם.....13

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

דף לג.

א. ואיזו היא ראייה שיש בה פגיעה שיערו חכמים אחד משבע ומחצה במיל וזה הוא ריס

מה שהתבאר לעיל דף לא: לב. שאם מצא בהמת¹ חבירו רבוצה תחת משאה, אף על פי שאין הבעלים עמה מצוה לפרוק מעליה ולטעון עליה, אמרו חז"ל מכך שנאמר (שמות פרק כג פסוק ה) **פִּי תִרְאֶה וְגו'** עֶזְב תִּעֲזֹב עִמּוֹ יִכּוֹל אֶפִּילוֹ מִרְחוֹק תִּלְמּוֹד לֹמַר (שם פסוק ד) **פִּי תִפְגַּע וְגו'**, אי כי תפגע יכול אינו חייב אלא בפגיעה ממש קרוב לו, תלמוד לומר כי תראה ראייה שהיא דרך פגיעה, לפיכך אמרו חז"ל מאימתי חייב אדם לפרוק עמו ולטעון² משיראהו ראייה שהיה כפגיעה, וכמה שיערו חז"ל שיהו ביניהם, 266 אמות ושני שלישי אמה שהוא אחד משבעה ומחצה במיל, היה רחוק ממנו יותר מזה אינו זקוק לו.

ב. ומדרה עמו עד פרסה ... ונוטל שכו

עוד התבאר שם שאם פרק וטען וחזר ונפלה חייב לטעון ולפרוק פעם אחרת אפילו מאה פעמים³, לפיכך אמרו חז"ל שצריך לדדות עמו עד פרסה⁴ וי"א⁵ עד מיל, שמא יחזור ויפול, אלא אם כן אומר לו בעל המשא איני צריך לך.

¹ שו"ע ונו"כ ערב ה

² הב"ח ריש סימן רנט נשאר בצ"ע למה לא הזכירו הפוסקים מה שאמרו בגמרא ששיעור ראייה הוא בתוך שבעה ומחצה במיל שהם רס"ו אמה וב' שלישי, ובגמרא משמע ששיעור זה נאמר גם באבידה, ואילו הפוסקים לא הזכירו שיעור זה רק בדיני פריקה וטעינה. פתחי חושן חלק ב פרק א הערה א

³ שנאמר עזוב תעזוב. לא מיתורא וכפל דעזוב תעזוב הקם תקים דריש כן, אלא עזוב והקם משמע אפילו ק' פעמים. ותעזוב ותקים דרשינן בגמרא [ב"מ ל"א ע"א] ללמד אתא דאפילו אין בעליו עמו חייב להקים עמו. סמ"ע ז

⁴ כן איתא בגמרא ובפוסקים. סמ"ע ח

⁵ בטור [סעיף ז'] כתב עד מיל. דהטור גרים בגמרא מיל. שם. דאין טעם לשיעור פרסה וגם לשון ומדרה קשה דהוה ליה למימר והולך עמה עד פרסה. והיותר מכולן מה שהאריכו בלשונם לומר שיערו חכמים שהוא רוס. כיון דשיעור רוס היה ידוע להן ואי משום ב' שלישי אמה קאמר כן וכמש"ר הוה ליה למימר והוה שיעור רס"ו אמה ושני שלישי: לכן ס"ל לרבינו דכך קבלו חכמים הלכה למשה מסיני דשיעור מצות פריקה וטעינה הוא מיל וכדי של"ת דאותו שיעור מיל נאמר גם לענין ראייה שהוא כפגיעה משום הכי אמרו דזה אינו דאין שיעורו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

עוד התבאר שם אשמרו חכמינו ז"ל פריקה⁶ חייב לעזור בחנם וטעינה אינו חייב לעזור בחנם אלא בשכר⁷, וכשהוא מסייע לפרוק לא יפרוק ויניחנו נבהל וילך לו, אלא יקום עמו ויחזור ויטעון משאו עליה שנאמר הקם תקים עמו, ואם הניחו ולא פרק ולא טען ביטל מצות עשה עֹזֵב תֵּעֹזֵב עִמּוֹ, ועבר על מצות לא תעשה (דברים כב פסוק ד) לא תראה את המור אחיך או שורו נפלים בדרך והתעלמת מהם.

אבל לטעון אף על פי שהוא מצוה אינו צריך לעשות בחנם, אלא יכול לומר לו אם תתן לי שכר אעזור לך, ונוטל שכרו הראוי לו אפילו אם הוא איש בטל ממלאכה.

וכן בשעה שמדדה עמו עד פרסה ולי"א עד מיל שהוזכר אפילו אם הוא משום פריקה⁸, אינו צריך אלא כשיתן לו שכרו הראוי לו, ואפילו אם הוצרך להתנות עמו ביותר משכר הראוי לו אין לו אלא שכרו הראוי לו, שמסתמא לא התירה התורה להעלות כמו שירצה ליטול יותר מן הראוי לו.

ג. אנדתו ואנדת אביו אנדתו קודמת אנדתו ואנדת רבו שלו קודם אנדת אביו ואנדת רבו של רבו קודמת שאביו הביאו לעולם הזה ורבו שלמדו חכמה מביאו לחיי העולם הבא ואם אביו חכם של אביו קודמת

אלא מו' ומחצה במיל אלא שמאז שיראנו שם חייב לילך לקראתו ולדרה עמו משם עד שיעור מיל. דרישה שם ו. וברמזים כ' הטור פרסה וכ"כ בב"ה דמ"ס הוא בטור. ש"ך שם א

⁶ שו"ע ונו"כ שם ו

⁷ דאי סלקא דעתך תרווייהו מצותן שוה ודינם כשאר מצות לעשותן תרווייהו בחנם משום מצות בוראו יתברך, לכתוב רחמנא טעינה ולא בעי פריקה, ואנא אמינא מה טעינה דלית בה צער בעל היים כל זמן שיניח ולא יטעון וגם לית בה חסרון כיס כל זמן שלא יטעון אפילו הכי חייב, פריקה דאית בה צער בעלי היים לחמור כל זמן שלא יפרוק המשוי ממנו, וגם אית בה חסרון כיס לבעליה שהבהמה נשברת תחת משאה כל שכן דחייב, אלא למאי הלכתא כתביה רחמנא לומר פריקה בחנם טעינה בשכר כמו שיתבאר בעזה"י.

⁸ סמ"ע שם יא

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

מצא אבידה של חבירו⁹, ואפילו לשל אביו או רבו¹⁰, ובאותו זמן¹¹ פגע גם באבידתו, אם יכול לחזור את שתיהן חייב להחזירם אך במצב שאם יטפל בשל חבירו יפסיד את שלו, או שאר הפסד ממון שיגיע לו¹² אם יטפל בהשבת האבידה, מן הדין אינו חייב לטפל בשל חבירו במקום הפסד ממון ולהלן יבואר שיש לנהוג לפני משורת הדין.

פגע באבידת אביו ובאבידת רבו¹³, אם היה אביו שקול בתורה כרבו, אבידת אביו קודמת לשל רבו, ואם רבו גדול מאביו, והוא רבו מובהק שרוב חכמתו בתורה למד ממנו, אבידת רבו קודמת. אבל אינו מובהק אביו קודם אפילו אינו חכם כלל¹⁴. ואם אביו שילם עבורו שכר לימוד, לעולם של אביו קודמת¹⁵, ויש אומרים¹⁶ שהוא הדין כל מי ששילם שכר לימודו, אבידתו קודמת לשל רבו.

ד. היה אביו ורבו נושאים משאוי מניח את של רבו ואחר כך

מניח את של אביו

⁹ שו"ע ונו"כ רסד א

¹⁰ ובמשנה סוף הוריות אמרו שהאיש קודם לאשה להשבת אבידה, ובתוספתא פ"ב דב"מ אמרו עוד שאבידת אביו קודמת לאבידת אמו, והפוסקים השמיטו הלכה זו, ועיי' חזון יחזקאל שם.

¹¹ כתב בערוה"ש דהיינו כשכבר פגע באבידתו, אבל כשאנינה לפניו אלא רוצה לילך ולחפש שמא ימצאנה, אבידת חבירו קודמת. ולכאורה מדברי הפוסקים משמע שאפילו בספק הפסד אמרינן אבידתו קודמת, וכ"כ בהלכה למשה פ"ב ה"א במ"ש הרמב"ם שם שאם יכול להחזיר שתיהן, חייב להחזיר שתיהן, ואם אינו יכול להחזיר אלא אחת, אבידתו קודמת, שמדיוקא דרישא משמע שבספק אינו חייב ומדיוקא דסיפא משמע שבספק חייב, ופירש בכוונתו שמדינא אינו חייב בספק הפסד, אלא שבגמרא אמרו כל המקיים בעצמו כך סופו לבא לידי כך, ופרש"י שיש לאדם להכנס לפני משוה"ד ולא לדקדק אם לא בהפסד המוכח, ולכן כתב הרמב"ם דיוקא דסיפא שאע"פ שהוא ספק יחזיר ולא ידקדק

¹² סמ"ע סימן רסד סק"א, ומשמע דוקא הפסד אבל לא מניעת הריחה, ובשו"ע הרב כתב שה"ה מניעת הריחה.

¹³ שו"ע ונו"כ שם ב

¹⁴ ש"ך יו"ד רמב סב

¹⁵ ש"ך שם סק"א בשם רמ"א ביו"ד סימן רמב סעיף לד

¹⁶ ש"ך שם בשם ספר חסידים. ובהלכה למשה כתב דמדהשמיט הרמ"א הלכה זו אפשר דלא ס"ל, דסוף סוף רבו הוא, ולא אמרו להקדים הנותן שכר אלא לגבי אביו. ובערוה"ש כתב שה"ה כשאחר משלם שכר רבו, אבידת אביו קודמת לשל רבו, דכל רב שמקבל שכר, במלה מעלתו נגד אביו. ונראה פשוט שבכל אופן אין לזה המשלם שכר מעלה נגד אביו. ועוד נראה שכל דין קדימה אינו אלא לכתחלה, ואם לא הקדים אינו עובר. ולפי"ז יש להסתפק כשאבידת רבו שוה הרבה יותר מאבידת אביו. פתחי חושן חלק ב פרק א הערה מד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

וכדין אבידה¹⁷ כך הדין אם היו אביו ורבו מובהק נושאים משוי ומצוה עליו לסייע בפירוקן, מפרק ומניח משא של רבו תחלה ואחר כך מניח של אביו, דכבוד תורה עדיף מכבוד אב, שהוא ואביו חייבים בכבודו.

אולם שונה פירוק משא מאבידה שאם אביו תלמיד חכם אף על פי שאינו שקול בחכמה כרבו, מפרק של אביו ואחר כך מפרק של רבו¹⁸, אפילו הוא רבו מובהק שרוב חכמתו בתורה למד ממנו. ואם אביו שילם עבורו שכר לימוד, לעולם של אביו קודמת, ויש אומרים שהוא הדין כל מי ששילם שכר לימודו, אבידתו קודמת לשל רבו.

ה. היה אביו ורבו בבית השבי פודה את רבו ואחר כך פודה את אביו ואם אביו חכם פודה את אביו ואחר כך פודה את רבו

אם היו אביו ורבו מובהק שבויים בבית השבי ואין אביו תלמיד חכם, פודה את רבו ואחר כך פודה את אביו, ואם היה אביו תלמיד חכם אף על פי שאינו שקול כרבו, פודה את אביו ואחר כך פודה את רבו כדין פריקה¹⁹. ואם אינו רבו מובהק פודה את אביו אפילו אינו ת"ח.

¹⁷ שו"ע ונו"כ יו"ד רמב לד

¹⁸ והא דלגבי השבת אבידה רבו קודם לאביו אפילו אביו תלמיד חכם אלא אם כן הוא שקול כרבו, וגבי פירוק משוי ופדיונו אם אביו תלמיד חכם הוא קודם לרב אפילו אם אינו שקול כרבו, טעמא דמלתא דגבי השבת אבידה כיון שאינו אלא הפסד ממון ואינו עובר על דעת אביו אלא מעט, לפיכך אף על פי שאביו תלמיד חכם אם אינו שקול כרבו אמרו חז"ל שיקדים כבוד הרב שהוא כבוד תורה לכבוד האב, שהרי מן הדין גם האב חייב לכבד את הרב הוזה שהוא גדול ממנו, ואפשר לומר שגם האב מוחל לבנו בזה כיון שידוע שהרב גדול ממנו, אבל אם הוא שקול כמותו שיש לגבי האב תרתי כיבוד אב וכבוד תורה, והאב אינו מוחל בזה לבנו, דלמה ימחול לו כיון שהוא גדול כמו הרב, לפיכך האב קודם. אבל בפירוק משא ופדיון שבויים שיש בהם צערא דנופא, לפיכך אם אין האב תלמיד חכם הרב קודם דכבוד תורה עדיף, אבל אם האב תלמיד חכם אף על פי שאינו שקול כמו הרב, מכל מקום כיון שיש לבן גבי אב תרתי כיבוד אב וכבוד תורה אף על פי שאינו גדול כמו הרב, אמרו שיקדים האב, דכיון דאית ליה צערא דנופא ודאי אינו מוחל לבן בשביל כבוד הרב אף על פי שהרב גדול ממנו. לבוש שם וט"ז יט

¹⁹ שו"ע ונו"כ שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

ו. אפס כי לא יהיה בך אביון שלך קודם לשל כל אדם ... כל המקיים בעצמו כך סוף בא לידי כך

מה שהתבאר שמצא אבידה של חברו²⁰, ואפילו לשל אביו או רבו, ובאותו זמן פגע גם באבידתו, במצב שאם יטפל בשל חברו יפסיד את שלו, או שאר הפסד ממוזן שיגיע לו אם יטפל בהשבת האבידה, אף על פי שמן הדין אינו חייב לטפל בשל חברו במקום הפסד ממוזן, שנאמר (דברים טו פסוק ד) אַפְסֵם כִּי לֹא יִהְיֶה בְּךָ אֲבִיוֹן, מ"מ יש לו לאדם להכנס לפני משורת הדין שלא ידקדק לומר שלי קודם, כי אם בהפסד ברור²¹.

ז. רבו שאמרו ... כל שרוב חכמתו הימנו ... שמואל קרע מאניה עליה ההוא מרבנן דאסבריה אחד יורד

בכל אלו הדברים²² שאמרנו שצריך לכבד בהם את רבו, לא אמרו אלא ברבו מובהק, כלומר שלמד רוב חכמתו ממנו, אם מקרא מקרא, אם משנה משנה אם תלמוד תלמוד. פירוש מקרא, תורה נביאים כתובים²³. משנה,

²⁰ שו"ע ונו"כ רסד א

²¹ שו"ע סימן רסד סעיף א, וכתב הסמ"ע סק"ב שבכל דבר הצלת ממוזן חברו יכול אדם תמיד למצוא צד היתר שעלול להפסיד חובו או שיתבטל מעסק פלוני שיבא לו מזה ריוח ממוזן, וסיים השו"ע שאם מדקדק תמיד בכך פורק ממנו עול גמ"ח וסוף שיצטרך לבריות, ועי' סמ"ע סק"ג.

²² יו"ד שם ל

²³ תלמיד חכם שלמד עם רבו מקרא בקטנותו מאל"ף ב"ית עד מקרא, כי לא ידע רבו יותר, ואח"כ למד עם רב אחר גמרא והלכות, נסתפק הרב מהר"ר ישועה זיין בתשובותיו שערי ישועה כ"י י"ד שער ז' סימן א', אם חייב לנהוג עם רבו הראשון כל דין תלמיד. והעלה מתוך תשובת הרדב"ז כ"י סימן שני אלפים ק"ן, שנשאל על כיוצא בזה, והשיב דכל דין תלמיד לרב היינו דוקא ברב שלמדו תלמוד ורוב תלמודו ממנו, דאי לא תימא הכי אנן ניקום לפני אותם שלימדונו פרשה. ויכול לדון לפניו בלי נטילת רשות. ומינה שמעינן בנדון שלנו דאין עליו דין רבו. אלא דהרדב"ז כתב דאינו חייב לקום מפניו, ואינו מוסכם, דמרן פסק דאף רבו שאינו מובהק חייב לקום תוך ארבע אמות. וכ"כ בשו"ע פרק קמא דקדושין (יד. אות א). וכן משמע לשון הרמב"ם (הל' ת"ת פ"ו ה"א) והסמ"ג (עשין יג). זהו תורף דברי הרב הנז'. ולי יראה דהעיקר כדברי הרדב"ז, דהא דכתבו הפוסקים דין רבו שאינו מבהק היינו שהוא ת"ת, אבל אינו רבו מובהק, שרוב חכמתו מרב אחר. אבל בנדון זה דוח שלמדו מקרא לא שנה ולא שמש ולא ידע אלא פרשה, וקרוב לעמא דארעא, בזה לא איירו הפוסקים דחייב לקום מקמי רבו שאינו מובהק. דזה שלמד (מקרא) [גמרא] – עמו חכם ובעל הוראה, ואיך יקום לפני ע"ה. ומה גם בזה בעל מקרא בא בשכרו על לימוד התינוקות, ובער ליה יקרית, כמ"ש מור"ם לקמן דין ל"ד. ומיהו יש לנהוג בו איזה כבוד. והכי הוי סוגיין דעלמא. ברכ"י שם ל ועיין בשו"ע ברכה שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

כמו שהן שנויות ואין טעמן מפורש בהן. ותלמוד, הוא סברת טעמי המשנה ופשטה שהעמידו הרב על הדרך האמת והיושר אליבא דהלכתא, ובימים אלו²⁴ עיקר הרבנות אינו תלוי במי שלמדו הפלפול וחילוקים שנוהגים בהם בזמן הזה, רק במי שלמדו פסק ההלכה והעיון והעמידו על האמת והיושר²⁵. לאפוקי רוב הלימוד²⁶ שבזמן הזה שאין כוונת הרב ללמד עם התלמיד האמת, וגם התלמידים הבהורים אינם מבקשים ללמוד לקבל האמת, רק עיקר כוונתם של הרב והתלמיד על הפלפול שקורין חילוקים, אין זה הרב נקרא רבו ולא התלמיד נקרא תלמידו, כי זה אינו מביאו לחיי עולם הבא, ומי יתן שלא הרחיקו ממנו.

ואם לא למד רוב חכמתו ממנו הרי זה כתלמיד חבר ואינו חייב לכבדו בכל אלו הדברים, אבל מכל מקום חייב קצת בכבודו, והוא שיעמוד לפניו כשיגיע לד' אמותיו, וקורע עליו כשם שקורע על כל המתים הקרובים לו שהוא צריך להתאבל עליהם, ואפילו לא למד ממנו אלא דבר אחד בין קטן בין גדול עומד מלפניו וקורע עליו.

ואם עסק²⁷ עמו בצורות תלמיד, חייב בכבודו וקימה והידור ושלא להורות תוך שלש פרסאות שלו, אבל אבידת אביו קודמת.

ואם לא למד לפניו אלא באקראי, מותר להורות לפניו, אלא שנוהג בו כבוד, ואינו קורע עליו קרע שאינו מתאחה אלא כשעושה מדרך חסידות

וכבר נהגו²⁸ תלמידי חכמים בכל מקום לקרוע זה על זה טפה, אף על פי שהם שוים ואין אחד מהם לומד עם חבירו. ויש אומרים שאין קורעין על חכם אלא אם כן הוא רבו או שיודעין משמועותיו שחדש דהיינו רבו²⁹, שכן קרע

²⁴ רמ"א שם

²⁵ כתב ב"י בסימן זה [עמוד תרי"ד וכתב] בשם מהרי"ק סימן (ק"ע) [קסט] אשר כתבת שיעיקר הרבנות תלוי בפלפול וכו', אבל הדרכים שעושים היום בתוספות זמן וכל אחד אומר הדרך כולו יהיה אמת או שקר בענין זה איני רואה [בו] שום רבנות, עכ"ל. והביאו בשו"ע בהג"ה בסעיף ל'. ומה שכתב מהרי"ק בתוספות זמן, שמעתי ממ"ו הגאון מהר"ר משה ז"ל בעל חלקת מהוקק שבימי מהרי"ק היו נוהגין ללמוד בישיבה בזמן אחד היינו חצי שנה הלכות בלא תוספות עד שהיו שגורים בפייהם כל מה שלמדו בתוך חצי שנה בכל יום הלכה עד שגמרו איזה סוגיא, ואחר כך בזמן השני דהיינו בחצי שנה השנייה היו לומדים תוספות בעיון גדול שעל ההלכות של חצי שנה הראשונה והיו קורין אותן בלשונם תוספות זמן. בית הילל שם

²⁶ לבוש שם

²⁷ עיין תשובת זקן אהרן [סימן לט]

²⁸ רמ"א יו"ד שם ז

²⁹ כתב הש"ך ואני תמה שלא נהגו לקרוע אפי' על חכם שיודעין משמועותיו שחדש ואפי' על גדול ממנו ואין להם על מה שיסמכו. ואולי ס"ל דלא נקרא ת"ח אלא כשיודע דבר הלכה בכל מקום ואפי' במסכת כלה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

אלישע על אליהו שהיה רבו דכתיב (מלכים ב ב, יב) וַיִּחַזַק בְּבִגְדָיו וַיִּקְרָעֵם לְשָׁנִים קָרְעִים, וכן נהגו להקל במדינות אלו. ואף על גב דאליהו חי הוא עודנו, כיון דכתיב (שם) וְלֹא רָאָהוּ עוֹד, לגבי דידיה כמת דמי.

ושני תלמידי חכמים³⁰ שיושבים ביחד ומקשיין ומפרקין זה לזה ולומדין ביחד, יש אומרים שדינן זה עם זה כרב שאינו מובהק, שכיון שמקשיין ומפרקין זה לזה כל אחד מקבל מחבירו לפעמים זה מזה ולפעמים זה מזה, ויש אומרים שדינם אפילו כרב מובהק. ויש אומרים שאין צריכים לקרוע אלא על רבו שלמדו רוב חכמתו, אבל חבירים הלומדים זה עם זה או שהאיר עיניו בדבר אחד אינו אלא חומרא בעלמא, והיכא דנהוג נהוג והיכא דלא נהוג לא נהוג, ואין מורין להן כן, ולכן נהגו להקל במדינות אלו.

ח. העוסקין במקרא מדה ואינה מדה במשנה מדה ונוטלין עליה שטר בתלמוד אין לך מדה גדולה מזו

כבר התבאר במסכת קידושין דף ל. נאמר בפרשת ואתחנן (דברים ה פסוק א) וְלִמְדֶתֶם אֹתָם וְשִׁמְרֶתֶם לַעֲשׂוֹתָם זֹאת מִצְוֹת עֲשֵׂה שֶׁל תִּלְמֹד תוֹרָה עַל כָּל אָדָם לַעֲצֹמוֹ לַלְמוּד כָּל הַתּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב וְשֶׁבֶּעַל פִּה כּוֹלָה.

וכשלומד לעצמו כשיגדיל ויכיר ויוכל ללמוד אזי לא ילמוד תחלה כל המקרא ואח"כ כל המשנה ואח"כ התלמוד. כי מי יודע כמה יחיה, לפיכך חייב הוא לשלש זמן למידתו³¹ שבכל יום ויום – שלישי במקרא – כלומר כל ספרי התנ"ך.

שלישי במשנה – שהן הלכות פסוקות בלי טעמים³² שבכל המשניות וברייתות ומימרות האמוראים שהן פירוש התרי"ג מצות שבתורה בכל

כדאיתא בש"ס. וכבר כ' האגודה פ"ק דחולין דעתה בעונותינו אין ת"ח דהא אין יודע אפי' במסכת כלה וצ"ע עכ"ל

³⁰ רמ"א ונו"כ שם ח

³¹ שו"ע ונו"כ שם רמז ד

³² כתוב בדרישה יש בעלי בתים נוהגים ללמוד בכל יום גפ"ת ולא שאר פוסקים וראייתם מסוף (גדרים) [גדה] תנא דבי אליהו כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו כו' אבל לי נראה דצריך לעסוק בספרי הפוסקים כגון

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

תנאיהם ודקדוקיהם ודקדוקי סופרים ובזמן הזה גם הלכות פסוקות של פסקי הגאונים הפוסקים כמו הטור והשלחן ערוך והגהותיו בכלל משנה יחשבו.

ושליש בתלמוד³³ – המבאר טעמי ההלכות שבמשניות וברייתות ומימרות האמוראים ובזמן הזה גם בספרי הפוסקים הראשונים המבארים טעמי ההלכות פסוקות שפסקו הטור ושלחן ערוך כמו הרא"ש ובית יוסף. ואם אינו יודע טעמי ההלכות אינו מבין גופי ההלכות לאשורן על בוריין ונקרא בור, ולכן יש אוסרין להורות אפילו לעצמו מתוך הלכות פסוקות בלי טעמים שלמד, ולפיכך אינו רשאי להתאחר מללמוד הטעמים עד שיגמור ללמוד כל ההלכות פסוקות³⁴. כיצד, היה בעל אומנות ועוסק במלאכתו ג' שעות ביום, וט' בתורה, קורא ג' מהם בתורה שבכתב, ובג' תורה שבעל פה, ובג' יבין דבר מתוך דבר.

ויש אומרים שגם בתחלת לימודו של אדם לא ישלש זמן לימודו לשלשה חלקים שוים ממש, שהרי המשנה חמורה מן המקרא, וצריכה זמן מרובה יותר, ואצ"ל התלמוד שצריך זמן מרובה יותר מהמשנה, אלא מה שהצריכו לשלש זמן לימודו הוא ליתן לכל אחד שיעור וזמן כפי הראוי לו בכל יום ויום, כדי שיגמור כולו בשוה ואחר כך כל ימיו לסבור ולעיין. וטוב לחוש לדבריהם.

ויש שכתבו דהא דאמרין שלישי למקרא³⁵ אינו אלא לתינוק שעדיין לא קרא מקרא כל צרכו, אבל אדם שקרא מקרא כל צרכו אינו רשאי לעסוק בה שלישי ימיו, אלא יפנה לבו למשנה ותלמוד, ויש שכתבו בלשון זה דלא אמרו זה אלא בדורות הראשונים שהיה לבם פתוח כפתחו של אולם, ודי להם למשנה ולתלמוד שני שלישי ימיהם, אבל לדידן למקרא בגירסא דינקותא די והלואי יספיק שאר שנותינו למשנה ותלמוד ורבינו תם כתב דעכשיו די בתלמוד בבלי בלבד שדבו כלול מקרא משנה וגמ', ועל זה אנו

אלפסי מרדכי אשר"י ודומיהם ואינם יוצאים כלל בלמוד גפ"ת לחוד דההיא דתנא דבי אליהו כל השונה הלכות פרש"י הלכות פסוקות כו' עכ"ל. ט"ז שם ב, ש"ך ה

³³ עיין בסף משנה פרק ד' מיסודי התורה [הלכה יג ד"ה ובשם] שהחכמה התלמודית היא השורש והעיקר אשר בה נזכה לחיי העולם הבא, והיא החכמה הגדולה מזה הצד מכל מה שזולתה. אף על פי שאינה חוקרת על נושא גדול כגודל חכמת מעשה המרכבה, עיין שם. ערך לחם למהריק"ש שם.

³⁴ כי לא אמרו ליגמר והדר ליסבר אלא לסבור סברות בעומק עיון טעמי ההלכות ולהבין דבר מתוך דבר ולדמות דבר לדבר להקשות ולתרוץ עד שיגיע וירד לעמק הלכה שזה אין לו לעשות בתחלת לימודו אלא לאחר שיגמור ללמוד כל ההלכות פסוקות בטעמיהן בדרך קצרה בלי עיון רב ופולפול להקשות ולתרוץ אבל בלימוד זה לידע הטעמים בדרך קצרה מהתלמוד והפוסקים בלי עיון רב ופולפול חייב הוא לעסוק בכל יום ויום שלישי זמן לימודו. אך פירוש המקרא ודרשות ההגדות יחשבו בכלל שלישי במשנה לפי שהמשנה ג"כ פירוש התרי"ג מצות שבתורה וחכמת הקבלה תחשב בכלל שלישי בתלמוד.

³⁵ ערוך השולחן שם סעיף יד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

סומכין ולומדין רק תלמוד בבלי ורבינו הרמ"א הביא דבריו אלה וכן אנו נוהגין ומורים ובאים, ומיהו בוודאי צריך לידע המקרא והמשנה.

כל זה שאמרנו שצריך לשלש לימודו למקרא ולמשנה ולתלמוד, היינו בתלמידי חכמים שיש להם פנאי ולומדים כל היום, תשע שעות ויותר, ואינם טרודים לפסוק הלכה לרבים, שאז ישלשו לימודם כאמור.

אבל בעלי בתים³⁶ שאין להם פנאי ללמוד יותר משעתיים שלש בכל יום, לא ילמדו אלא דיני התורה הלכה למעשה מתוך השלחן ערוך, ונושאי כליו, שמפיהם אנו חיים, שזהו שורש ועיקר הלימוד בתורתנו הקדושה, לדעת מה יעשה ישראל, ואינם יוצאים כלל ידי חובת מצות תלמוד תורה, בלימוד המשנה והגמרא, כי אין למדים הלכה מפני תלמוד³⁷ (נדה ז ב).

אמנם ראינו כי אם כה נאמר להם, לא ילמדו כלל, כי רצונם רק ללמוד דף גמ' בכל יום, ע"כ אין להניאם והלואי יעמדו בזה, וכל ד"ת משיבת נפש ומביאה ליראת ד' טהורה³⁸.

במה דברים אמורים בתחלת תלמודו של אדם אבל כשיגדיל בחכמה וירבה בה במאד ולא יהיה צריך לא ללמוד תורה שבכתב ולא לעסוק תמיד בתורה שבע"פ מפני שכבר חזר על לימודו פעמים רבות מאד עד שנחקק היטב בזכרונו כל התורה שבכתב ושבע"פ כולה אזי יקרא בעתים מזומנים תורה שבכתב ודברי תורה שבע"פ כדי שלא ישכח דבר מדיני התורה ויפנה כל ימיו לעיון התלמוד לסבור סברות בהלכות ולפלפל בהן בקושיות ופירוקים לירד לעומק הסברות וטעמי ההלכות להבין דבר מתוך דבר ולדמות דבר לדבר ולחדש חידושי הלכות רבות לפי רוחב שיש בלבו וישוב דעתו כמו שאמרו ליגמר אינש והדר ליסבר.

³⁶ ש"ך וט"ז סק"א שכתבו בשם הדרישה

³⁷ וכן מה שאמרו (בנדה עג א) כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן העולם הבא, היינו הלכות פסוקות. ולכן בעלי בתים כאלה ילמדו עם תלמיד חכם מובהק בשלחן ערוך ואחרונים, לדעת מה יעשה ישראל, שהוא עיקר הלימוד שמביא לידי מעשה. [שו"ת יביע אומר ח"ד חיו"ד סימן יט אות ג']. אבל הלומדים "דרף יומי" בלבד מהתלמוד שלנו, אינם יוצאים בזה ידי חובת מצות תלמוד תורה, שהרי כתב הגאון רבינו מהר"י בן מינאש (סימן קיד), שאין בימינו מי שיוכל לפסוק הלכה מפני התלמוד, אלא רק על פי פסקי הגאונים, ואותם המדמים בנפשם להורות מחוזק עיונם בתלמוד, ראוי למונעם מזה, שאין בזמנינו מי שהוא ראוי לכך. ע"ש. אולם מי שיש לו ארבע שעות ביום, או יותר, ללמוד, יקבע שלש שעות מהן בלימוד ההלכה, והשאר ללימוד הגמרא והראשונים כאשר תשיג ידו. [נהליכות עולם חלק ח הלכות תלמוד תורה סעיף ד'].
³⁸ ערוה"ש שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה
<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

הדרן עלך אלו מצואות

דף לג:

פרק שלישי המפקיד

א. המפקיד אצל חברו ... ונגנבו ... שילם ולא רצה לישבע ... נמצא הגנב משלם תשלומי כפל ... למי שהפקדון אצלו נשבע ולא רצה לשלם נמצא הגנב ... משלם לבעל הפקדון

כבר התבאר במסכת ב"ק דף קח. שהמפקיד אצל³⁹ חברו בהמה או כלים ונגנבו או אבדו אמר הריני משלם ואיני נשבע ונמצא הגנב משלם תשלומי כפל טבה או מכר משלם תשלומי ארבעה וחמשה למי משלם למי שהיה הפקדון אצלו שהרי אמר אשלם.

תבעוהו בעלים לשומר⁴⁰ ונשבע, ואה"כ שלם, והוכר הגנב הואיל ושלם ברצונו זכה בכפל, אף על פי שהטריחו בתחילה לדין עד שנשבע, ואף על פי שלא נשבע עדיין שאינו ברשותו או נשבע שאינו ברשותו אף על פי שעדיין לא שלם ואחר כך נמצא הגנב משלם הכפל לנפקד ל"ש אם היתה

³⁹ רמב"ם הלכות שאלה ופקדון פרק ח הלכה א

⁴⁰ רמב"ם שם הלכה ד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

עומדת ברשותו בשעה שנגנבה ל"ש לא היתה ברשותו⁴¹. אמר השומר בתחלה איני משלם וחזר ואמר הריני משלם, זכה בכפל⁴².

בד"א שקונה הכפל, בששלם או נשבע שאינו ברשותו, אבל לא שלם ולא נשבע אף על פי שאמר אני רוצה לשלם, אינו זוכה בכפל ואפילו שלם אם לא שלם מעצמו אלא עד שהטריחו לכופו לב"ד לפרוע, ואח"כ הוכר הגנב או נמצא הפקדון אינו זוכה בכפל, ולא במה שהוקר אלא יחזיר הפקדון לבעלים כמו שהוא והם יחזירו לנפקד הדמים שנטלו ממנו, ואם גבו מהשומר קרקע או כלים מחזירים לו קרקע או כלים שלו, ודוקא שהטריחו בב"ד על הפרעון בהא אמרינן שאינו קונה הכפל, אבל אם פרע מעצמו אפילו נשבע והטריחו לבוא לב"ד בשביל השבועה זוכה בכפל⁴³.

ב. אין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם

כבר התבאר במסכת יבמות דף צג. ובגיטין דף יג: שאין אדם מקנה לחבירו דבר שלא בא לעולם⁴⁴, שאין כאן דבר שיחול עליו הקנין, ואין חילוק בין במכר בין במתנת בריא בין במתנת שכיב מרע⁴⁵.

במתנת שכיב מרע כיצד האומר יאכל פלוני פירות דקל זה⁴⁶ לא אמר כלום, וכן אינו מקנה דבר שאין בו ממש, כגון שאמר ידור פלוני בבית זה⁴⁷, אבל אם אמר תנו לו בית זה כדי שידור בו, או תנו לו דקל פלוני שיאכל פירותיו דבריו קיימים⁴⁸.

וכן אין שכ"מ מקנה למי שלא בא לעולם, אא"כ מזכה לעובר שהוא בנו⁴⁹.

⁴¹ טור רצה ג

⁴² רמב"ם וטור שם

⁴³ טור שם

⁴⁴ שו"ע ונו"כ הו"מ רט ד.

⁴⁵ פירוש, ולא תימא משום כדי שלא תטרף דעתו לקנו ביה מפי, כמו שתיקנו מה"ט שדבריו ככתובין וכמסורין דמי. סמ"ע שם וועיין רמ"א סימן רט סעיף ז הביא מחלוקת אם יכול לשייר לאחר דשלב"ל במתנת שכ"מ
⁴⁶ שו"ע ונו"כ רנג כא, וכתב בפת"ש ס"ק יט בשם שו"ת רעק"א סימן קמו שמסתפק באם לא היה בעולם בשעת צואה, אבל בשעה שמת כבר היה בעולם, אם מועיל, ונראה דעתו דלא מהני, עיין שם, ואף על פי שמלשון השו"ע נראה דהא דיאכל הוא מדין אין בו ממש, נראה דה"ה כשאמר אני גותן לפלוני פירות דקל, מדנקט בסיפא דדוקא בדקל לפירותיו,

⁴⁷ שו"ע שם

⁴⁸ שו"ע שם שהרי הקנה לו הגוף לפירות והוא דבר שיש בו ממש, וכתב בשו"ע דה"ה כשאמר עד זמן פלוני, וסיים השו"ע דה"ה בכל כיוצא בזה

⁴⁹ שו"ע ונו"כ רנג כו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

במתנת בריא כיצד, האומר לחבירו מה שתוציא שדה זו מכור לך, מה שיוציא אילן זה נתון לך, וכן המקנה לחבירו דמי יינו לכשימכר היין. וכן אם תנו מה שתלד בהמה זו לפלוני⁵⁰, או שאמר מה שתלד פרתי או שפחתי מכור לך או נתון לך, לא אמר כלום, שהרי הדבר הנקנה אינו בעולם, ואפילו היתה הפרה או השפחה מעוברת לא קנה כלום כיון שאינם בעין⁵¹, ויכול לחזור בו אפילו אחר שתלד הפרה⁵² או השפחה ואחר שגדלו פירות האילן ובאו לעולם⁵³.

פירות נחשבים לא בא לעולם כשקנה אותם קודם שחנטו, אבל לאחר שחנטו כיון שהם בעין דינם כבא לעולם, וקנה⁵⁴.

ובמוכר עובר בהמה זה דוקא⁵⁵ כשמכר לו באופן שרוצה את העובר לכשילד, אבל כשמכר לו העובר עובר בשרו כלומר שכשתשחט או תמות הבהמה יהיה בשר העובר שלו הרי זה דבר שבא לעולם, שהרי זה כהקנה לו אחד מאיבריה.

אם קדם הלוקח ותפש הדבר שקנה קודם שחזר בו המוכר, או הנותן⁵⁶, אין מוציאין אותו מידו, ו"א⁵⁷ שלענין זה מועיל הקנין הראשון שאם תפש לא מוציאים ממנו, בין אם ידע המוכר ובין אם לאו. וי"א⁵⁸ שהוא מטעם מחילה, ולפיכך לדעתם דוקא כשידע המוכר או הנותן שתפס הלוקח קנה.

ודוקא כשהיה בקנין כסף מועיל תפיסה, אבל אם היה בקנין סודר, אפילו תפס אינו מועיל⁵⁹.

⁵⁰ כלומר במתנת שכיב מרע. סמ"ע שם ח

⁵¹ ועיין קצוה"ח שם שדעת הרמב"ם בפ"ז מאישות (הט"ז) דעובר הוה ליה דבר שבא לעולם. וראיה מתמורה דף כ"ד (ע"ב) תנן כיצד מערימין על הבכור מבכרת שהיתה מעוברת אומר מה שבמעיה של זו אם זכר עולה ע"ש, ומבואר דהו"ל בא לעולם דהא כשם שאין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם כך אין אדם מקדישומיהו לפי מ"ש הב"י ביו"ד סימן רל"ד (קס, ע"ב) גבי קונמות דקדושת הגוף שפיר חייל בדבר שלא בא לעולם ניהא. ⁵² ונראה דמוכר עובר פרתי אחר שנשחטה האם, תו לא הוי דבר שלא בא לעולם ואף על גב דעדיין העובר במעי אמו, דכיון שנשחטה הו"ל כמאן דמנח בדיקולא. קצוה"ח שם ג

⁵³ סמ"ע שם י וש"ך ד

⁵⁴ רמ"א שם דשאני עובר מהנמו פירות וכמו שמחלק בסמ"ע (סק"ט) משום דעובר מכסיא וחנמו פירות מגליין. קצוה"ח שם ב

⁵⁵ נתיב"מ שם חידושים ח

⁵⁶ סמ"ע שם יא וש"ך ו ולדעתו פשוט שהרי הוא ממטעם מחילה כמו שיבואר להלן והרי לא מחל כשחזר בו

⁵⁷ לבוש, וסמ"ע סו מו.

⁵⁸ ב' הרא"ש פ' איזהו נשך דדוקא כשידע המוכר שתפס הלוקח ומטעם מחילה והבאתי דבריו לעיל סי' ס"ו סי"ז והכי משמע מפירש"י והנ"י שם וכן מוכח בתוספות ובהגהות מרדכי שם ובתוספות פ' חו"ה דף מ"א בשם רבינו תם וכן מוכח בהגהות אשרי שם ופ' חו"ה. ש"ך שם ה ⁵⁹ נתיב"מ שם ט

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

אם כתב ומסר לו שטר על הקנין, אחר שבא לעולם קודם שחזר בו,⁶⁰ הרי זה כאילו בא לידו⁶¹, ודינו כתפס וקנה. וי"א⁶² שאפילו מסר לו שטר קודם שבא לעולם⁶³ הרי זה כתפס וקנה.

יש אומרים, שאם פירש לכשיהיה בעולם הוא מקנה לו, אף על פי שעכשיו אינו בעולם, קנה והדינם הנזכרים אינם אלא במקנה לו סתם. ויש חולקין גם בזה.

יש אומרים שאף על גב שאין אדם יכול להקנות דבר שלא בא לעולם, מ"מ יכול לשעבדו בתורת שיעבוד, ויש חולקין⁶⁴. והעיקר כסברא ראשונה⁶⁵, אולם זה בבא לחזור קודם שבא לעולם, אבל לאחר שבא לעולם כו"ע מודים שאינו יכול לחזור משעבודו⁶⁶.

כל זה במכר מתנה או שעבוד, אך אדם יכול לחייב את עצמו לתת לו דבר שלא בא לעולם כשיבא לידו⁶⁷.

כל האמור אינו אלא שקנה מה שיוציא השדה או האילן או מה שתלד הפרה או השפחה, אבל אם מכר האילן לפירותיו או הפרה והשפחה לעובריהם, קנה מיד גוף האילן לפירותיו וגוף הפרה או השפחה לולדה ואין אחד מהם יכול לחזור בו⁶⁸. וכן אם

⁶⁰ סמ"ע שם יג

⁶¹ ועיין חו"מ ר"ס פ"ז בהג"ה דמחשב השטר כהילך.

⁶² ט"ז שם ובני יעקב מובא בקצוה"ח ו

⁶³ ועיין ביאורים [סק"ד] דלא מהני כשמסר לו השטר בשעת מכירה רק במכירת שטר חוב, דכיון שכתב לו שטר מכירה ומסר לו גם השטר חוב, ששוב א"צ ללוקח לתבוע למוכר רק להלוה שלו, משו"ה מהני, משא"כ כשמכר לו שדה לכשאקנה, אף שהשטר בידו דלוקח אחר שקנה המוכר השדה, לא מהני, כיון שצריך לתבוע להמוכר לו לא הוי כתפיסה, דלא חשיב תפיסה כשתופס שטר רק כשאין צריך לתבוע להמוכר לו. ואם באנו לפרש כפירוש הסמ"ע שמסר לו שטר אחר שבא לעולם, והיינו שטר חוב על עצמו דמהני, דין אמת הוא, אך זה אינו נלמד מהעיסור כלל, וזה הוא מתשובת הריב"ש סי' של"ה שכתב בסוף התשובה דאם זקף עליו במלוה אחר שבא לעולם דקנה, וע"כ היינו שכתב שטר על עצמו. נתייה"מ הידושים שם יוביאורים ד

⁶⁴ בלבוש כתב והכי מסתברא, שהרי גם השיעבוד אין לו מקום עתה בשעת שיעבוד שיהול עליו אולם בש"ך שם ה השיג עליו דהא בהדיא איתא בש"ס בב"ב פ' מ"ש (דף קנ"ז) בעי שמואל דאקני וקנה מהו תיבעי אפי' אליבא דרבנן דאמרי אין אדם מקנה דשלב"ל ופי' רשב"ם מי שאני שעבוד מקנין ומסיק התם בש"ס דשאני שעבוד מקנין וכ"פ כל הפוסקים כדלעיל ר"ס קי"ב אלמא דעדיף שעבוד מקנין וע"כ גם הי"ח מודים לזה אלא דס"ל דכל שלא בא עדיין לעולם יכול לחזור בו.

⁶⁵ ש"ך שם ה

⁶⁶ סמ"ע שם יז

⁶⁷ סמ"ע שם ה

⁶⁸ ועיין קצוה"ח שם ד שדן האם אפ"ל כן אף במעות לפירותיו. והעלה שאף בזה אמרי' הכי וכתב "ורוב הקדשות ונדבות שבערי ארץ ישראל המה על דרך זה, דהקרן לנותן והריות לעניים או לתלמוד תורה, ועיין מוהרי"ט חלק (יו"ד) [ב' ס' מ"ה] שכתב דכה"ג מותר להלות בריבית כיון שאין לעניים בקרן כלום לאו בעלי ממון מיקרי ע"ש. ובהא לא מספקי כלל דאיך יזכו בריזוח, לכן נראה ברור כמ"ש דמהני מעות לפירות. אחר כתבי בא לידי ספר בני יעקב (מאמר ב' קנין עא, ע"ג ד"ה ויש לברר) וראיתי שהשיג ג"כ על מוהר"ם אלשיך במקצת ראיות שכתבנו ע"ש, ות"ל כוונתי לדעתו הרמה". וכן בנתייה"מ שם ביאורים ה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

מקנה לו היין לדמיו קנה, שאפילו בדבר שאינו נצמח מגוף הדבר כגון חורבה לאוירה ומצודה לדגים, קנה⁶⁹.

אם נשבע לקיים המקח, אף על פי שלא בא לעולם, צריך לקיים שבועתו. ומיהו אין החפץ נקנה בקנין זה, ולכן אם לא נוכל לכוף אותו שיקיים שבועתו כגון שמת, אין אותו החפץ משועבד לזה שאין הקנין כלום.

וכן הדין אם שאל על שבועתו אף על פי שהוא חי א"צ ליתנו לזה.

כשם שאין אדם יכול להקנות דבר שלא בא לעולם, כך אינו יכול למחול דבר שלא בא לעולם.

אולם יכול אדם לסלק עצמו וכחו מדבר שלא בא לעולם. כשיש לו שעבוד על נכסי חבירו, שכיון שכבר נשתעבד לו יכול לסלק אותו שעבוד אף מנכסים שעדיין לא קנה הנתחייב, כיון דמ"מ כבר נשתעבד לו הנתחייב⁷⁰.

⁶⁹ נתיה"מ חידושים שם יב

⁷⁰ סמ"ע שם כא

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

